



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1682. usque ad annum 1690

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 90119231

§. 69. Salisburgenses rustici ob Lutheranam sectam e ditione pulsi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67608)

Sæc. XVII.
A. C. 1684.

§. LXIX.

*Salisburgenses rustici ob Lutheranam
sectam e ditione pulsi.*

Enimvero hæresis velut cancer serpere solet, & ubicunque vel minima ejus labes superest, pestifera illius contagio latius sese propagat, & sensim etiam sinceræ Christianæ Reipublicæ partes, præcipue vero rudes, simplices, & stolidos homines inficit, nec unquam Provinciæ semel hac contagione pollutæ penitus a noxiis erroribus expurgari possunt: Quamprimum Lutherus a vera Religione deficiens, novum hæresis multiformis monstrum produxerat, jamjam ejus venenum in Salisburgensis Principatus populos fufe diffundi cæperat: eo enim tempore Paulus Speratus seu Beatus hac lue infectus, Salisburgum venit, novæque doctrinæ virus in Ecclesia Cathedrali evomuit: detecta autem errorum pravitate non sine infamia inde expulsus est: Paulopost Stephanus Agricola, qui Archiepiscopo a Confessionibus erat, hac peste populum contaminare adlaborabat, brevi tamen in carceres detrusus sacrilegi sui ausus pœnas dedit, paremque mercedem ejusdem socius Wolfgangus Russus tulisset, nisi tempestiva

S 3

fuga

Sæc. XVII. fuga sibi consulisset: Reliquerant ta-
 A. C. 1684. men hæ viperæ infausta errorum geni-
 mina, sensimque lue ad ipsos montes
 & alpes propagata rustici palam con-
 scientiæ libertatem, velut psitacci a suis
 Magistris proclamare edocti, veterem
 religionem nausare cæperunt(*): his
 in

(*) Haud dissimulanda est Pauli Jacobi
 Eckardti Prædicantis Lutherani protervia,
 aut inscitia, qua in *suo beato triumpho* p. 234.
 sudacter de Joanne Staupizio memorat, quod
 „hic utpote celeberrimus Evangelicæ veritatis
 „cultor Salisburgum venerit, & Cardinalis
 „Archiepiscopo Matthæo Langio a Concioni-
 „bus, & Anno Christi 1521. ad S. Petri Ab-
 „bas, a Lutero ad constantiam. & immo-
 „tam Evangelicæ veritatis professionem serio
 „admonitus fuerit, ac ipsemet plurima Lu-
 „theri scripta secum in Monasterium trans-
 „portavit, proin *absdubio* suos Confratres
 „clam in nova doctrina instituerit, ac nequi-
 „dem a Papa & Archiepiscopo iustus, Lutheri
 „dogmata pro hæreticis declarare voluerit,
 „quamvis novam hanc doctrinam palam pro-
 „fessus non sit, sed usque ad vitæ finem Ro-
 „manæ Ecclesiæ addictus permanferit: infu-
 „per ejusdem Staupizii impulsu absque omni
 „dubio Paulus Speratus Salisburgum vene-
 „rit &c., Hæc ille: ast quam misera &
 pauper fuerit Lutherana Ecclesiæ conditio,
 inde

in opem accurrerat quidam Apostata, Sæc. XVII. A. C. 1684.
 nomine Matthæus, qui anno Christi millesimo quingentesimo vigesimo ter-
 tio rudibus hisce populis nova hæc com-
 menta suis sermonibus infusurrabat: ast
 Archiepiscopi jussu comprehensus, in-
 jectis vinculis Mitterfilium ductus est,
 ibidem perpetuo carcere plectendus:
 dum vero in itinere satellites ad S. Leo-
 nardi oppidum in hospitio diverterent,
 novumque hunc Prædicantem equo ad-
 strictum ante foras cauponæ relinque-
 rent; hic occasione inde arrepta se unice

S 4 ob

inde elucet, quod profelytos calumniis &
 mendaciis emendicare oportuerit; qua fronte
 Eckardus Staupizium Lutheranzæ sectæ cul-
 torem nominare audeat? Luthero quidem, ut
 contra Indulgentiarum abusum declamaret,
 præcepit, non autem ut ipsas indulgentias, uti
 Lutherus fecit, impugnaret: num ignorare
 poterat, quod Staupizius utpote Luthero
 oblitens, propterea novatorum odium sibi
 accersierit, & ad Archiepiscopi palatium,
 obsequium, patrociniumque confugere co-
 actus fuerit? Attulit quidem magnam Lutheri
 manuscriptorum partem, cur autem reticuit
 Eckardus, quod tota illa Lutheri Bibliotheca
 publice in Monasterii area incendio fuerit tra-
 dita? unde probat, Speratum a Staupitzio
 incitatum Salisburgi suum venenum, evo-
 muisse.

Sæc. XVII. puri Evangelii prædicationem vexari
 A. C. 1684. inclamans, populi opem imploravit: mox
 temulenta confluit rusticorum turma,
 vique adhibita impium vinculis absolvit.
 Ubi vero hujus tumultus auctor præci-
 pius nomine Stöckelius capite plexus
 erat, Alpestres sumptis armis confluen-
 tes civitatem occupant, ipsum Archi-
 episcopum in arce obsident, ac tribus
 Catholicorum millibus aut cæsis aut
 captis arcem Werfensem sibi subjiciunt.
 Ita nempe Lutheri secta nonnisi seditio-
 nibus, cædibusque propagari consue-
 vit. Hac rebellione Boicis armis se-
 data, rursus novi Evangelii Præcones
 insurrexere Georgius Schörer, Simon
 Scheich, Joannes Malin Ludimagister,
 & Martinus Lödinger Gufsteinii Consul,
 quorum aliqui capitis, vel rogi suppli-
 cio, alii exilio mulctati sunt: horum
 posterior a Luthero literas recepit, &
 binas ad suos cives hæresi infectos trans-
 misit: Ne vero latius serperet hæc pe-
 stis, obstitit vigilantia Matthæi Langii,
 Ernesti, Michaelis a Khienburg, Joan-
 nis de Kuon, Wolfgangi de Kaitenau,
 & Marci Sittici Archiepiscoporum;
 nihilominus tamen nonnulli agrestes
 per metalli fossores e Saxonia evocatos
 clam Lutheranae sectæ libros recepe-
 runt, quorum lectione sensim plures
 partim in fodinis, partim in extimis
 alpibus

alpibus perversi diu venenum occulta-
 runt, ob Parochorum, ac Præfectorum
 metum palam erumpere veriti: Tan-
 dem vero hoc anno eorum a vera fide
 defectio simplicium animis ex conver-
 satione & consuetudine cum Luthera-
 nis, in quorum terras præcipue Teffe-
 regenses ad peragendos rusticanos la-
 bores singulis æstatibus peregre com-
 meare solebant, affricata permansit:
 Primum erroris monstrum deprehende-
 batur, dum falsis doctrinis jamjam im-
 buti, Catholicos ritus & consuetudines
 duntaxat exterius retinerent, minus-
 que frequenter Catholicorum Sacris in-
 teressent, ac frigidiores apparerent,
 falsaque dogmata cum avitæ veræque
 Religionis contemptu interius junge-
 rent: Inde vero Parochis, & pagorum
 Præfectis eorum religio suspecta erat,
 quocirca Joannes de Thaur Archiepi-
 scopus hujus sectæ progressum sistere
 studiosissimus, nil omnino intermisit,
 ut misere deceptas, errantesque ovicu-
 las ad veræ Religionis pascua reduce-
 ret: selegit sedulos Parochos, Viros-
 que Apostolicos, necnon vigiles Præ-
 fectos, qui interminata etiam pœna-
 rum severitate ejusmodi librorum lectio-
 nem, usumque eis interdicerent: Ali-
 quamdiu non pauci simulata pietate
 Eucharistiam a Catholicis Sacerdotibus

Sæc. XVII.
 A. C. 1684.

Sæc. XVII. recipiebant, reique Sacræ ac concio-
 A. C. 1684. nibus intererant, detecta vero eorum
 hypocriti in fidei Catholicæ confes-
 sionem jurare, Lutheranorum libros tra-
 dere, & connubia nonnisi coram Pa-
 rocho Catholico inire jubebantur: ob-
 temperarunt huic mandato multi, alii
 vero ipsis alpius suis duriores, relictis
 suis prolibus plusquam sexcentis malue-
 runt solum vertere, quam sectam, cu-
 jus nequidem scita probe noverant, de-
 ferere; cum enim a rudibus metalli
 fossoribus, cæcisque Magistris cæci du-
 cerentur, nil aliud didicerant, nisi con-
 sueta convitia in Papam evomere, Ro-
 manam Ecclesiam, *meretricem*, & Pa-
 pam, *Antichristum* appellitare, cetero-
 quin in sectæ, quam profiterentur,
 articulis adeo ignari, ut in suis articu-
 lis non modo a Calvinistis, sed ipsis e-
 tiam Lutheranis dissentirent, & nescio
 quod novæ sectæ monstrum procrea-
 rent: Igitur Archiepiscopus plusquam
 mille ex hisce obstinatis rusticis, ac
 fossoribus e sua ditione ejecit, suamque
 Provinciam a virulentæ hujus conta-
 gionis malo feliciter liberavit. Horum
 emigrationem quidem metallarius no-
 mine Josephus Schaidberger plumbeo
 plane stylo descripsit, & præter plura ad-
 modum insulsa & falsa sibimetipsi re-
 pugnant narravit, quod *Salisburgo in sua*
patria

Act. erud.
Lips. 1688.
pag. 448.

patria omnes pro aris & focis duntaxat Sæc. XVII.
Catholicam fidem professi sint, ac ipsemet a A. C. 1684.
suis Parentibus usque ad vigesimum octavum
ætatis annum in Romano - Catholica reli-
gione educatus fuerit, mox autem sui im-
memor addidit, quod ejus Parentes &
Majores perdilecta Biblia, pluresque
alios Evangelicorum libros habuerint,
ex quibus ipse a teneris per suos Paren-
tes juxta eorum simplicitatem fuerit
clam imbutus, sui que Parentes diu in
Ecclesia invisibili perseverarint, donec ipse
ex Provincia anno ætatis suæ vigesimo
octavo expulsus fuerit: Anno autem
sequenti Tesserengenses rustici quosdam
ex hisce exulibus ad Saxonix Electo-
rem, aliosque Protestantes Imperii Or-
dines ablegarunt, datisque die decima
quinta Martii Augustæ literis de inju-
ria sibi illata questi, eorum opem im-
plorarunt: nec eorum votis deerant
Evangelici Principes, qui per Oratores
suos in comitiis Ratisbonæ degentes da-
tis ad Salisburgensem Archiepiscopum
literis die nona Julii rogarunt, ut juxta
pacem Westphalicam Tesserengensibus
adhuc in valle morantibus liberum, pri-
vatum tamen sectæ exercitium permit-
teretur: illis vero, qui inde jam ejecti
essent, eorum proles, & bonorum alie-
natio concederetur, utrumque vero de-
negavit Archiepiscopus, eo quod hi
 mi-

Sæc. XVII. miseri nullam in Imperio permissam religionem ex integro profiterentur, sed varia nova & hæctenus inaudita dogmata amplectentes, a seipsis dissentirent, proin pacis instrumentum, ad quod provocassent, eis nullatenus suffragaretur.

§. LXX.

Infustus labor in defendenda Augustana Confessione.

*Act. erud.
Lips. ad
hunc ann.
pag. 535.*

*Balth. Hager
Coll. Confess.
Aug.*

Jam a primis incunabulis Lutheranae fidei formula Augustæ a præcipuis hujus sectæ fabris cusa ac recusa, & tandem sub nomine Confessionis Augustanæ Anno 1530 die vigesima quinta Junii in comitiis Imperialibus exhibitâ non modo a Catholicis sed & Sectariis (manifestum novitiæ hujus fidei argumentum) fuit impugnata; nondum enim integrum effluxerat decennium, cum jamjam altera multis locis variata ejusmodi confessio prodiret, quotque, & quam graves postea factæ fuerint ejusdem vitiationes, quot in ejus etiam prototypo errores contineantur, & Catholicis perperam affingantur, ex solo oculorum testimonio comprobatum redditur: Laborabant equidem, inutili tamen conatu hujus Confessionis defensores, ut ejus integritatem adversus

va-